

Oude reebokken schieten hoe en wanneer doe je dat?

In de in 2007 verschenen publicatie 'Leidraad voor het beheer van reeën'(*) staat te lezen dat in een natuurlijke situatie de grootste sterfte plaatsvindt onder de jonge, oude en verzwakte dieren. Bij de regulatie van reewildpopulaties kan daarom worden vastgehouden aan een verdeling van het afschot van 50 procent in de klasse 'kalveren en 1-jarige dieren'. De rest van het afschot kan dan worden verdeeld onder de slecht in conditie zijnde dieren, aangevuld met de minst sterken onder de tweejarige dieren en dieren ouder dan 5 jaar. Maar hoe krijg je die laatste categorie - vaak bestaande uit 'slimme rakkers'- op het tableau?

Door gesprekken met oudere ervaren reewildjagers kun je heel wat wijzer worden. Vooral wanneer het afschot door de jaren heen nauwkeurig is bijgehouden.

Zo iemand is George Koenderink uit het Drentse Lhee.

Hij schoot de afgelopen 40 jaar 189 bokken, waarvan 40 ouder dan 5 jaar. De leeftijd van de geschoten dieren bepaalde hij aan de hand van de slijtage van de kiezen. Hoewel met behulp van deze methodiek het niet altijd mogelijk is om de leeftijd op het jaar af exact te bepalen, geeft deze methode wel een bruikbaar houvast voor het oordeel jonger of ouder dan 5 jaar. In het laatste geval hebben we met oude bokken van doen.

Heimelijk

Deze oude bokken zijn territoriaal, kennen het gebied waarin ze leven goed en zijn door schade en schande 'wijs' geworden. Ze worden vaak als heimelijk omschreven. In tegenstelling tot de jongere categorie, is hun gedrag moeilijk te voorspellen.

Zo kun je bij de jongere bokken soms 'de klok er op gelijk zetten' hoe laat ze uit de dekking treden om op zoek te gaan naar voedsel. Tot op zekere hoogte voorspelbaar gedrag dus.

Bij oude bokken is dat niet het geval. Ze treden in het voorjaar vaak pas uit tegen de schemering en laten zich daarna soms wekenlang niet zien.

Althans, niet overdag. Ook tijdens de bronst gedragen ze zich niet altijd opvallend en het fiepen biedt soms geen soelaas. Maar dat ligt dan meestal aan het geduld, of liever gezegd ongeduld, van de jager. Jonge reebokken reageren soms onmiddellijk op de eerste fieptonen, terwijl de oudere heimelijke bok zich veel minder makkelijk laat verleiden, en zich pas na een half uurtje of een uurtje laat zien.

Koenderink jaagt niet doelbewust op oude reebokken.

Hij is wel gedurende het hele bokkenseizoen in het veld.

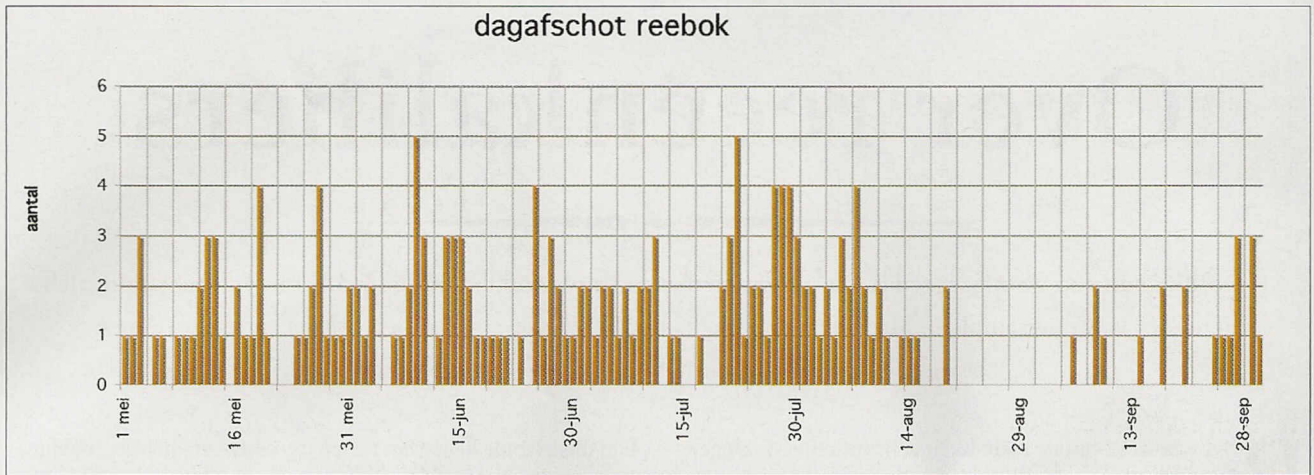
Voorheen was dat vanaf 15 mei tot 30 september. Vanaf 1988 is dat vanaf 1 mei. In Drenthe is tegenwoordig de periode waarin reebokken mogen worden geschoten 1 april tot 1 september. In die tijd is het 's ochtends vroeg en tegen de avondschemering voornamelijk kijken en observeren. Zo nu en dan maakt hij de vinger krom. Vaak zijn het jaarlingen, de éénjarige bokjes die hij tegenkomt en schiet. In de middenklasse twee tot vier jaar is hij erg voorzichtig met het afschot. Koenderink: 'Een boer eet zijn eigen poot aardappels ook niet op'. Ook oude reebokken sieren het tableau. Gedurende de bronst maakt hij spaarzaam gebruik van de fiep.

Afschotcijfers

Uit zijn afschotcijfers, die in bijgevoegde grafiek zijn af te lezen, blijkt dat reebokken gedurende het hele seizoen kunnen

Foto: Klaus Schneider

Maandelijke verdeling afschot reebokken, 1970 – 2008.

	mei		juni		juli		augustus		september	
	1-15	16-31	1-15	16-30	1-15	16-31	1-15	16-31	1-15	16-30
alle reebokken	19	22	27	20	22	34	24	2	5	14
reebokken > 5 jr.	5	7	7	7	4	3	3	1	0	3

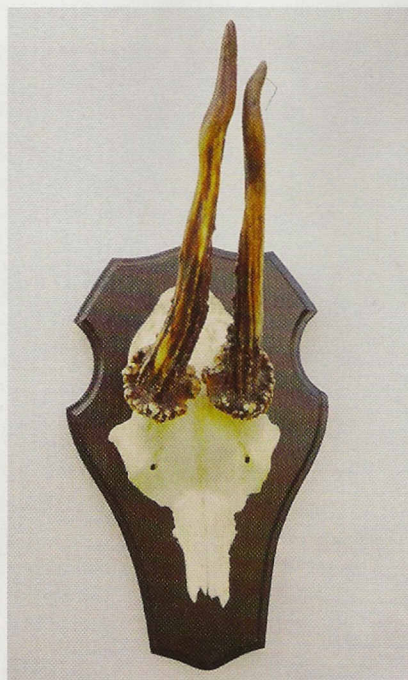
Wil je een oude bok schieten, dan moet je zitvlees hebben

worden geschoten. Ook in juni, een maand die bij veel reewildjagers te boek staat als een periode waarin de reebokken zich nauwelijks laten zien, is door Koenderink menige reebok gestrekt. Eigenlijk alleen de eerste twee weken na de bronst, vanaf 15 augustus, is er een periode waarin er geen bokken op het tableau komen. In de loop van september vertonen de reebokken weer meer activiteit en laten zich wat meer zien. Dan worden er ook weer bokken geschoten.

Wanneer we de data waarop de oude bokken zijn geschoten in oenschouw nemen, blijkt dat de meeste oude bokken in juni zijn gestrekt. Juist in de maand waarin op reewildgebied niet al te veel zou zijn te beleven. De cijfers van Koenderink bewijzen het tegendeel. Op de vraag in de aanhef van dit artikel 'oude bokken schieten, hoe en wanneer doe je dat?', antwoordt Koenderink: 'Gelukkig heb ik daar geen pasklaar antwoord op.

Maar door vroeg in het voorjaar in het veld te kijken waar de wissels lopen, waar de veegboompjes zijn en waar de dikkere takken zijn gebruikt om te vegen, krijg je informatie waar de oudere reebokken zich ophouden. Oudere reebokken vegen in de regel hun gewei tegen dikkere takken dan jonge bokken. Daar komt nog bij dat wanneer je op jacht gaat, je niet alleen tijdig (op de hoogzit) aanwezig moet zijn, maar vooral ook moet blijven zitten, je moet het nodige geduld opbrengen. Je moet zoals men het ook wel uitdrukt, zitvlees hebben. Dan dwing je geluk af. Tenslotte is het natuurlijk zo dat er wel oude reebokken aanwezig moeten zijn en dat je er als jager op hetzelfde moment als de bok moet zijn. Of zoals ze dat in Drenthe zeggen, 'ie moeten tegelyk wéén.' ■

(* Leidraad voor het beheer van Reeën, uitgave van KNJV en Vereniging Het Reewild.

Foto's: S. Siebenga